

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Decisio CLXVII. De Minorennis, Magiæ crimine infecti, pœna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

criminalibus. *N. Min.* transactio inita super causa civiliter acta non se extendit ad causam criminaliter tractandam, uti patet ex nostris probationibus. Imò in causis criminalibus, ubi non agitur de vita & sanguine, de Jure ne quidem licitum est transigere: & transigens habetur pro confesso. *l. 4. §. ff. de his, qui not. infam.* In causa autem criminali capitali (excepto adulterio) prohibitum quidem non est transigere cum accusatore. *l. 18. §. ibi gl. C. de transact. cum ignoscendum sit ei, qui sanguinem suum qualiter qualiter redemptum voluit. l. 1. ff. de bon. eor. qui ant. sent.* hæc tamen transactio, licet impediatur novam accusationem, tertium tamen non ligat, & sic Judicem non impedit vel arcet ab Inquisitione instituenda. *Jul. Clar. §. fin. q. 58. n. 4. Ad 4. dist. Ma.*

sententia lata in uno foro parit exceptionem rei judicatæ in altero foro, si ad utrumque forum causa deferatur criminaliter, vel ad utrumque civiliter, & simul in primo foro sententia fuit legitime ac valide lata, atque si criminaliter acta sit causa, & in primo foro condignâ & ordinaria poenâ delictum punitum. *C. Ma.* si in uno foro causa fuit tractata civiliter, & in altero tractatur criminaliter, vel si in primo etiam foro fuit quidem tractata criminaliter, non tamen condignâ poenâ fuit affectum delictum. *N. Ma.* In præsentis casu prius fuit actum solum civiliter, & delictum nullâ prorsus poenâ affectum; quod tamen secundum Jura non debet relinqui impunitum, si de eo constare possit.

TITULUS XXIII.

De Delictis Puerorum,

DECISIO CLXVII.

De Minorennis, Magiæ crimine infecti, poena.

SPECIES FACII.

CAsparellus puer adhuc novennis fatuebatur locius se artem callere indurandi corpus, producendi mures, glires &c. imò jactabat se, quòd

ad nocturnos Sagarum conventus evolâisset, & ad montem veneris venisset, ibique inter omnis generis delicias & tripudia perquam lautè epularatus fuisset. Cum verò talia coram coetaneis suis jactitâisset, & alia insuper signa magnæ malitiæ in puero deprehenderentur à Magistratu apprehensus, & severius examinatus est. In quo examine quia non solum prædicta, sed & alia magis & Sagis consueta, uti se Deum & Sanctos negasse, turpissima in nocturnis conventibus patrâsse, demoni se mancipâsse &c. & quia virgis cæsus non sentiebat ictus, nisi fuissent aquâ benedictâ madefactæ, pro malefico habitus est. At, quia pueri & impuberes, subinde à propriis parentibus, vel aliis, in ætate necdum doli capace seducti & in gravissimum magiæ crimen prolapsi vix malitiam apprehendentes, saltem non debite, ultimo & graviore supplicio de Jure affici nequeunt, neque solent, Casparellus ferulâ acerbis aliquoties castigatus Clerico probatæ vitæ traditus est, ut is vigili sub cura doctrinâ & præceptis Fidei diligenter ipsum institueret, pietatem instillaret, ab omni commercio cum diabolo, præsertim nocturnis evolutionibus, quantum posset, cohiberet, & in timore Dei bonisque moribus educaret. Clericus pro suo zelo fecit, quod potuit, sed plenè ad

frugem reducere, & (ut apud hujusmodi homines hoc flagitii genere infectos difficillimum & ordinariè vix possibile est) omnem relapsum in priora delicta impedire non potuit. Interea Casparellus ad annum ætatis decimum sextum pervenit, eaq; de se indicia præbuit, quòd planè necdum sit emendatus, ob quæ per viciniam diffamatus, & passim pro malefico habitus iterum in carcerem abstractus est, & quia post severam inquisitionem & instituta examina partim in partim extra torturam factus est superius recensita, ac insuper, quòd diabolo de novo se devoverit, nefandam cum eo libidinem exercuerit in forma mulieris, Deum, B. Virginem, S. Angelum custodem blasphemaverit, Sacrilegia, rerum sacrarum abusum, sortilegia, sodomiam, & alia horrenda scelera commiserit, constanter tamen negando, quòd uli hominum nocuerit in vita aut sanitate aut in pecoribus &c. Dubium jam est, qua pœna afficiendus sit iste Minor, de magiæ partim confessus partim convictus: ad quod resolvendum duas pono quæstiones. 1. An Minor propter delictum capitale quodcumque puniri possit pœnâ ordinariâ mortis. 2. An minorennis magus, vel saga, affici pœnâ ordinariâ.

QUÆ-

QUÆSTIO I.

An Minor propter delictum capitale puniri possit pœnâ ordinariâ mortis?

Negativa arridet multis magnisque Doctoribus, uti Aretino, Farinac. p. 3. q. 92. n. 41. Andr. Tiracuell. in tr. de pœn. temperand. caus. 7. Joanni Harpprecht *litt. tit. de publ. Judic. §. 5. n. 782.* qui plurimos alios allegat: ex quibus tamen multi excipiunt atrociora crimina, reipublicæ singulariter perniciofa vel abominanda, ut crimen læsæ Majestatis, hæreseos, Sodomix, veneficii & magiæ &c. licet alii cum Fr. de Caldas, & cum Farinac. de pœn. temper. q. 92. n. 106. (nisi maximæ circumstantiæ concurrerent) non excipiant. Neque destituuntur hi Auctores gravibus, propter quæ mitiora amplectuntur, fundamentis ex Jure petitis, quorum

Primum sumitur ex l. 1. §. *impubes ff. ad S. C. Silam.* ibi: *etatis enim excusationem meretur.* Item ex l. 16. ff. de pœn. ubi §. 2. dilucide asseritur, in impositione pœnarum *etatis rationem habendam esse.* Rursus ex l. 108. ff. de R. 7. ibi: *fere in omnibus pœnalibus Judiciis & etati & imprudentia succurritur.* Ergo per modum regulæ generalis statuunt Jura, Minori etati succurrendum, & mitiorem, quàm majorennibus, pœnam esse infligendam.

Secundum ex l. *auxilium 37. §. 1.*

v. in delictis ff. de Minor. ibi: *in delictis autem minor annis 25. non meretur in integrum restitutionem, utique atrocioribus (ergo vi atrocibus, & pœnam mortis ordinariam promeritis, restituitur, seu ipsi succurritur) nisi quatenus interdum miseratio etatis ad mediocrem pœnam Judicem perduxerit: ergo licitum est Judici in hujus legis pœnam mitigare ob etatem minorennem.*

Tertium fundatur in ratione, quia minor longè infirmiori judicio regitur, quàm aliquis majorennis, cum illius judicium sit adhuc immaturum, fragile multis captionibus & insidiis expositum. l. 1. pr. ff. de Min. atque postulat, ut ipsi quoque succurratur in delictis, præsertim cum ob infirmitatem judicii etiam dolus in ipso sit minor, quàm in majorenni: ergo, cum delicta quoad gravitatem non sint paria, nec pœnæ debent esse æquales.

Histamen non obstantibus censeo, spectatâ theoriâ regulariter minores pœnæ ordinariæ, etiam mortis, subiacere. Bald. in l. 1. c. si advers. delict. n. 1. Menoch. de arbit. Jud. l. 7. casu 239. n. 3. Colerus p. 1. decis. 162. n. 8. Ant. Merenta *Controv. Jur. l. 5. c. 15.* Carpzov. *Prax. Crim. p. 3. q. 143. à n. 64.* Glettle *Jurispr. Terrib. to. 1. p. 1. c. 114.*

s. un. §. 3. n. 38. P. Schmalzgrueber h. t. n. 12. alique multi & præclari DD. De delictis spiritualibus, uti est Hæresis, & Simonia apud Canonistas est extra controversiam, quia minor in spiritualibus habetur pro majore. P. Reiffenstuel. b. t. n. 4. Barb. in c. 1. §. fin. b. t. Dixi 1. spectatâ Theoriâ; siquid aliud in tribunalium praxi observetur, eò minus repugno, quò magis aliàs in mitiora propendeo. Dixi 2. regulariter, nisi nempe ob alias circumstantias justa causa vel æquitas postulet, ut Judex ob ætatis infirmitatem mitiget pœnam ordinariam, & pœnam mortis mutet in pœnam fustigationis aut relegationis, vel pœnam mortis qualificatam convertat in simplicem. arg. l. 37. §. 1. cit. P. Schmalzgrueber. n. 12. cit. §. seq.

Moveor ad ita concludendum 1. à l. si ex causa 9. §. nunc 2. ff. de Min. ubi mota est quæstio, utrum ob paritatem rationis non pariter succurrendum sit minoribus in delictis, sicut succurritur in contractibus, Ulpianus eam negativè decidit dicendo: placet in delictis minoribus non subveniri, nec hic itaque subvenietur. Nam etsi furtum fecit, vel damnum injuria dedit, non ei subvenitur. Consonant l. 1. §. l. 2. c. si advers. delict. in quarum prima sic dicitur: in criminibus quidem ætatis suffragiò minores non juvantur: etenim malorum mores infirmitas non excusat, si nempe delictum ex animo venit, seu ex dolo: in secunda autem sic: licet in delictis ætate neminem excusari constet. Jam sic: Secundùm Le-

(R. P. Pichler Decif. Tom. 2.)

ges minoribus per se & regulariter non subvenitur, nec in criminibus ætas ipsis suffragatur, nec eos excusat infirmitas animi, si de dolo constat: sed ipsis subveniretur, & ipsi juvantur ætatis suffragiò, & excusarentur, si à pœna ordinaria forent immunes: ergo ab hoc per se & regulariter non sunt immunes. Ma. habetur in Legibus, Min. patet, cum magnum esset sublevamen & subsidium minorum, si pœna ordinaria ob sua delicta non subjacerent.

Moveor 2. à l. 36. ff. ad L. Jul. de adult. ibi: si minor annis adulterium commiserit, Lege Julia tenetur, quoniam tale crimen post pubertatem incipit: ergo, cum minor adulterii reus teneatur Lege Julia de adulteriis, hoc ipso tenetur pœnâ ordinariâ hujus Legis, cum textus absolute dicat, eum teneri Lege Julia, eò quòd in hac ætate dolus, in adulterio inquisitus, jam adsit: ergo etiam ob alia delicta pœnâ ordinariâ subjacet minor, si dolus sufficiens ad delictum adsit. arg. à contrario desumpto ex l. 22. ff. ad L. Cornel. de fals. §. arg. l. 5. §. etsi infans. ff. ad L. Aquil. Confirmatur ex l. 6. C. ad L. Cornel. de Sicar. ibi: si quis te reum Legis Corneliæ de Sicariis fecerit, innocentia purgari crimen, non ætate, convenit: ergo, si minor dolosum commiserit homicidium, ratione ætatis non excusatur à pœna ordinaria Legis Corneliæ de sicariis: ergo nec, si aliud crimen capitale commiserit. Confirmatur 2. ex l. 14. ff. ad S. C. Syllan. ibi: Tribus autem Germa-

nus

aus Legatus etiam de impubere (qui non multum à puberi etate aberat) sumi iussit supplicium, & tamen non sine ratione --- qui verò ministri, vel participes cædis (Domini sui) & ejus etatis (quamquam nondum puberis) ut rei intellectum capere possent, his non magis in cæde domini, quam in ulla alia causa, parci oportere: ergo, si juxta hanc legem parci non debet, etiam impuberibus, pubertati tamen proximis, in quibus adesse doli capacitas & dolus, multò minus parci debet minoribus, qui sæpe sunt maligni judicii & admodum malitiosi: parceretur autem, si à pœna ordinaria essent immunes.

Moveor 3. à Constit. Poenali Caroli V. qui art. 164. von Jungen Dieben sic ordinavit: So der Dieb, oder Diebin (æquiparat hic Carolus scæminas cum maribus quoad annos pubertatis in poenalibus) ihres Alters unter vierzehnen Jahren wâren, die sollen umb Diebstall, ohn sondere Ursach, auch nit vom Leben zum Tod gerichte, sondern der obgemeld Leibstraff gemess, mit sambt ewiger Urphed gestrafft werden. Wo aber der Dieb nabende bey vierzehnen Jahren wâre, und der Diebstall gross, oder obbestimbt beschwerliche Umstände, so gesâhrlich, darbey gefunden wûrden, also daß die Bosheit das Alter erfüllen môcht, so sollen Richter und Urtheiler deshalb auch, wie hernach gemeldt, Rathspfliegen, wie ein solcher Junger Dieb an Gut, Leib, oder Leben zustraf-

sen sey: Ex quo textu rectè inferri Blumlacher ad cit. art. n. 5. à contrario, fures annam 14. etatis egressos, seu puberes, & minores, pœna ordinaria mortis subiacere ob furtum, etiam non qualificatum (si enim tale esset, nec impuberes, pubertati proximis, in quibus malitia supplet defectum etatis, prævia consultatione puniri permittit etiam morte pro qualitate circumstantiarum) quia exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Ego autem ex dicta Constitutione Carolina aliam adhuc facio illationem, nempe hanc: dubium est inter Auctores, quid de Jure Communi statutum sit, an nimirum minores pœnâ ordinariâ mortis per se & regulariter affici possint vel debeant: Carolus V. autem Legislator pro Imperio Romano-Germanico clarè determinavit pœnam ordinariâ mortis in furto: ergo de Recentiori Jure in Imperio Romano determinatum nunc est, pœnâ ordinariâ eos esse afficiendos saltem ob delictum furti: cùm igitur eadem ratio, nempe sufficiens doli capacitas, quæ sicut in Carolina, ita & in Jure Communi, maximè attenditur, adesse possit in aliis quoque delictis, & sæpe soleat, etiam horum rei minores pœnâ mortis ordinariâ afficiendè erunt.

Ad fundamentum 1. Adverse partis 2. illas tres Leges exaudiendas esse de Impuberibus, non de Minoribus, vel si de his quandoque, tunc tantum, quando ex circumstantiis apparet,

paret, eos imprudentiâ potius, quàm dolo deliquisse. Siquidem primustextus aperte loquitur de impubere, secundus solum refert circumstantias, quæ augent vel minuunt delictum, ac inter illas ponitur etiam ætas, quæ aliquando etiam minuit delictum, si nimirum magis ex imprudentia, ut ordinariè in impuberibus, non in minoribus contingit (nam propriè imprudentia cadit in impuberes) quàm ex dolo commissum fuisse ostendatur. Ant. Merenda *controv. Jur. l. 5. c. 15. n. 12.* Tertius disertè addit, *ætati & imprudentiæ*: ergo textus non vult succurri cuilibet ætati, etiam minorum, sed ubi imprudentia solet & præsumitur communiter adesse, uti apud Impuberes, apud minores autem, qui plerumque jam sunt satis astuti, jam doli adesse solet, & communiter apparet in delictis. Si igitur hi textus intelligantur de Impuberibus, alii autem, in quibus habetur aperte, quòd ætati non succurratur, de minoribus doli satis capacibus, Jura optimè conciliantur, quæ juxta communem regulam conciliari debent, quantum fieri potest, ut evitetur vel contradictio & correctio.

Ad 2. M. himet gratulor, quòd meam sententiam amplissimè confirmet & explicet potius, quàm impugnet; nam in illo textu dicitur, *interdum* ad mitiorem pœnam insignendam moveri posse, nimirum quando delictum culpâ magis & imprudentiâ, quàm

dolò, admissum esse apparet; vel quando minor judicio ætatem impuberem non est egressus, & annis quidem minorennis seu pubes effectus, non malitiâ; vel quando crimen est tale, cui à Jure non est taxata pœna certa & ordinaria, sed arbitraria, si ergo *interdum* duntaxat Judex juxta dicta possit mitigare pœnam à Lege taxatam, regulariter mitigare non potest; quod est thesis mea. Certè citata lex 37. in versu sequenti statim subjungit, quòd minor frustra deprecetur pœnam per hoc quòd *minor annis* adulterium se commississe fateatur; ac in fine addit, quòd *non sit ætatis excusatio adversus præcepta legum ei, qui, dum leges invocat, contra eas committit.* Ex hoc autem, quòd *d. l. negetur minori restitutio in delictis atrocioribus*, non infertur, quòd in atrocibus restitutio detur; quia vox *utique* ibi posita non significat idem ac *tantum*, sed idem ac *maximè*, quæ vox est implicativa.

Ad 3. Esto, quòd minor regatur infirmiore judicio, quàm majorennis (quod non semper est verum) sufficit tamen, quòd doli ita sit capax, & tantæ malitiæ ac improbitatis, quanta requiritur ad formale delictum; alii homines rudiores & crassiores mitius regulariter essent puniendi quàm litterati & Nobiles, cum in illos tanta non cadat malitia, quanta in istos. quod nemo dixerit. Dein, si Judices deberent semper metiri minorem vel majorem dolum delin-

delinquentis, nunquam ferè pœna ordinaria infligi possit, sed ea vel mitigari deberet, & ipsi Judices in-

numeris scrupulis exponerentur non sine damno reipublicæ.

QUÆSTIO II.

An minorennis ob crimen Magiæ & maleficii pœnâ ordinariâ affici possit? atque in specie noster Casparellus?

Quamvis plerique DD. severius procedendum esse velint contra adolescentes atrociorum criminum reos, quæ inter utique est Magia & maleficium, tamen non desunt, qui etiam in hoc crimine mitius cum puberibus seu minoribus agendum esse censeant, nisi plenam pubertatem adepti sint. Manz in *decis. Palat. q. 72. n. 25.* cum Thoma Mezger *conf. crim. 7. n. 3.* plures allegante. Et licet alii hac in parte multum tribuant arbitrio Judicis, tamen addunt, hoc arbitrium nunquam extendendum esse ad ultimum supplicium ante decimum sextum ætatis annum completum, nisi maximæ circumstantiæ accederent. Binsfeldius ad l. 5. C. de malef. & mathem. fol. 521. & 524. Th. Mezger *cit. conf. 7.* ubi notant, talem ætate minorem asservandum & instruendum, vel etiam, ut ex laudato Manzio n. 17. allegante responsum Juridicæ Facultatis Ingolstadiensis de 20. Sept. 1646. virgis acerbis castigandum. Ratio esse potest partim, quia tales

adolescentes & juvenes sæpe in infantia à parentibus pervertuntur, demoni mancipantur, Deo renuntiare jubentur, ad nocturna conventicula abducuntur, partim quia hoc delictum est tale, ex quo ante maturiorem ætatem propriis viribus extricare se nequeunt ob gravissimas tentationes diaboli, visibiliter sæpe apparentis, non solum allicientis sed etiam minitantis ac propè compellentis, quibus superandis vix majorennis & grandævi sufficiunt. Dein pro Casparello

2. Facere potest, quòd nunquam convictus vel confessus fuerit, se ulli hominum nocuisse seu in vita & membris, seu in animalibus &c. Sed illi magi, sagæ &c. quæ licet diabolo se devoverint, cum eo se commiscuerint, Deum abnegarint &c. ad nullos tamen actus nocivos progressi sunt, nec maleficium externum commiserunt, ultimò supplicio non sunt afficiendæ in Imperio Romano propter Constitutionem Pœnalem Caroli

Caroli V. art. 109. ubi die Todesstraff denjenigen Zauberern allein aufgelegt wird, so den Leuten durch Zaubereyen Schaden oder Nachtheil zugefügt. Wo aber jemand Zauberey gebraucht, und damit niemandt Schaden gethan hätte, die sollen gestrafft werden nach Gelegenheit der Sachen. Fichard, *conf.* 112. vol. *Germ.* Gilhausen in *Arb. Judic. Crim.* c. 2. tit. 17. n. 17. Jo. Harpprecht ad *§. 5. n. 306. seq.* *Instit. de publ. Judic.*

Sed quidquid sit de istis, ego tamen cum communiore, imò plerumque, censeo, minorem, saltem si 16. annos ætatis implevit, posse ob crimen magiæ & maleficii poenâ mortis affici, imò ordinariè, licèt dictos annos necdum impleverit, sed proximus adhuc sit impubertati, si hanc egressus idem crimen adhuc exercuit (nam delicta vel in infantia vel in impubertate jam commissa præcisè in tantum attendenda sunt, in quantum ex contracto habitu magis incorrigibilis apparet, nequè delicta impuberis, modò minoris effecti, gravius puniri possunt, quàm eo tempore, quo commissa sunt. l. 1. pr. ff. de poenis. Jul. Clarus *§. fin. q. 60. n. 5.* cum attendendum sit tempus delicti, non punitionis. Farinac. *q. 92. n. 162.*) Extendo assertionem etiam ad Casparellum, præsertim cum annum 16. ætatis iam compleverit, & in pubertate atrocissimum hoc crimen patrare perrexerit. Nec propterea ti-

meo irregularitatem; nam Jurispræritus de aliquo Reo, etiam in particulari, consultus & speculativè ac generatim solum respondens, quid Leges de tali delicto statuant, nihil circa reum in particulari suadendo vel præscribendo, non fit irregularis. Molin. de *J. & J. tr. 3. d. 74. n. 6.* Layman. *l. 3. tr. 3. p. 3. c. 7. n. 4. assert. 4. & alii.* Taceo, quòd mea hæc sententia nullo modo ampliùs promovere possit mortem Casparelli.

Fluit hæc resolutio ex resolutione quæstionis primæ, & roboratur indè, quòd plerique in atrocissimis delictis, & valde perniciosis, uti est magiæ, licèt aliàs mitiùs de minoribus sentiant, hos à poena mortis non excusent vel liberent, licèt poenam strictè ordinariam, v. g. vivicomburium, ipsis non dicent, sed truncationem capitis, & corporis combustionem &c. Ratio est, quia crimen magiæ plurima alia, & quidem gravissima, morte dignissima, utpote in Divinæ Majestatis offensam intolerabilem, & in reipublicæ detrimentum gravissimum tendentia, comitari solent, uti sunt scædus cum diabolo initum, promissa ipsi fidelitas cum totali mancipatione, adoratio diaboli, abjuratio veri Dei, blasphemix in Deum, Christum, & Sanctos, conculcatio hostiarum consecratarum, SS. imaginum, rerumque sacrarum abusus, sodomix, & omnis generis scædissimæ turpitudines in genere luxuriæ, concubitus cum diabolo, studium nocendi hominibus in corpore, in animalibus, & fru-

& fructibus &c. Quibus omnibus accedit, quod huiusmodi homines rarissimè redeant ad frugem, ferè incorrigibiles & inemendabiles sint, imò de die in diem peiores fiant, ut experientià constat. Cuilibet autem Magistratui de Jure Naturali, Divino, ac Humano incumbit malis ac perniciosissimis hominibus rempublicam purgare, ac imminèntia avertere damna. Textus in l. congruit ff. de Off. Praef. praesertim idololatrae, blasphemae, Sodomitae, Sortilegi, rebus sacris impiè abutentes, & nefandarum libidinum rei, sunt extirpandi, cujusmodi gravissimae abominationes scelerum atrocissimum, magiae crimen, velut orcini satellites stipare solent. Unde non desunt Auctores, qui cum Carpzovio p. 3. Prax. Crim. q. 243. n. 48. seqq. & Weizenegger de servit. demon. diss. 6. c. ult. n. 195. 198. Th. Mezger d. cons. 7. n. 3. Besoldo in Thes. prax. v. Heren. s. fürs ander. imò & ipso Binsfeldio fol. 521. velint, etiam impuberes, & pubertati proximios, hoc scelere infectos, si in ipsis appareat insignis & supina malitia, quae aetatis defectum suppleat, nec aliqua emendatio speranda, saltem gladio, si non subinde propter circumstantias etiam ipso igne, nec ex peccato annò decimo sexto aetatis, puniendos esse; eò quod iniquum sit aliis, vel etiam totam communitatem, ac De Sanctorumque honorem tam manifesto, imò certo periculo expone-re tolerando tam enormia & noxia scelera sub praetextu infirmioris

adhuc aetatis. per l. non debet ff. de R. J. § l. Sancimus C. de pœnis. quae enim est misericordia uni parcere, & omnes, praesertim Divinum cultum, in discrimen adducere? nocet enim hominis, qui parcat malis. can. qui vitii, caus. 23. q. 5. l. si apparitor. C. de cohortalibus. lib. 12. Nov. 17. c. 5. Quamvis itaque Judex in levioribus criminibus prior esse debeat ad absolvendum & liberandum, minimè tamen in gravioribus, quae Divino honori aequè ac saluti reipublicae bellum movent. Suadent tamen aliqui, ut apud impuberes prius consulatur Princeps.

Confirmatur 1. ex Constitutione Bavariae de anno 1611. fol. 3. art. 1. apud Manziom d. l. n. 32. ubi sic habetur: Ein jedweder, so den bösen Geist, oder den Teufel, solcher Gestalt und Meinung, als wie GOTT, außstructlich antuffet, oder andettet, solle mit dem Feuer vom Leben zum Tod gerichtet werden. Confirmatur 2. ex Const. Paen. Caroli V. a. 164. ubi habetur, quod apud puberes vel impuberes pubertati proximios ob furtum ex circumstantiis grave, v. g. cum abusu & irreverentia rei sacrae, ubi malitia supplet aetatem, Judex possit poenam usque ad ultimum supplicium exaspere: ergo, si id in minoribus delictis fieri potest, nempe ob furtum quantum magis obrinebit in atrocissimis, in quorum genere primum fere locum vindicat crimen maleficorum & sagarum & magorum ob magnitudinem scelerum conjunctorum? Confirma- tur 3.

tur 3. ex l. excipiuntur ff. de S. C. Syllan. ubi in poenam capitale[m] condemnatus est puer, quod dolo duntaxat praesumptio eadem domini sui non revelaverit: quid patietur puer castra diaboli securus, & nefanda contra Deum & res sacras atque rempublicam ausus?

Huic doctrinae non obstant objecta. Non primum quia alii DD. frequentiori calculo, imò & ipsimet allegati, admittunt, magiae reos, ubi insignis apparet malitia, nulla autem vel ferè nulla spes constantis emendationis, è medio tollendos esse, etiam impuberes adhuc, saltem pubertati proximos, & ante 16. aetatis annum; post hunc verò plerique id concedunt. Aliud forsitan esset, si à parentibus vel aliis ferè sine sua culpa in infantia adhuc seducti necdum satis apprehendere malitiam potuissent notentur, vel spes non modica per mitiores poenas, diligentem custodiam, instructionem, & pietatis exercitia per accidens se proderet. Non secundum, quia Constitutio Carolina quoad illam partem, in qua poenam non capitale[m] statuit in eos, qui nemini nocuerunt, non videtur loqui de veris sagis, magis, & ariolis, sed de iis, qui factum cum diabolo non inierunt, eundem non adorant, eidem se non manciparunt, Deum non abdicarunt, cum diabolo

Sodomiam & alias libidines non exercuerunt &c. sed solum arte diabolica divinant, consulentibus dant responsa, & similia sortilegia & superstitiones exercent. Ratio sic explicandi petitur tum ex autoritate DD. qui cum Berlich. p. 4. concl. 5. n. 38. 42. 46. seqq. Matth. Stephani ad Const. Carol. art. 109. Frider. Martini ibid. Less. l. 2. c. 44. dub. 4. in fin. Th. Mezger conf. Crim. 1. n. 51. Binsfeld. ad L. 5. C. de Malef. concl. 2. q. 1. fol. 493. 495. Besoldo lo. cit. n. 1. §. quodque magi tenent, veros magos & Sagas, licet nemini nocuerint in corpore, animalibus, fructibus, & fortunis, ad ignem, vel ratione aetatis aut aliarum circumstantiarum ad mitius mortis genus condemnari posse ac debere: tum quia sic in praxi observatur passim: tum quia Constitutio Bavarica, & Saxonica, tanquam particularia magnorum Germaniae districtuum statuta, non attendunt ad damna ab huiusmodi magis & sagis illata aliis: tum quia ipsa Carolina Const. fures, etiam minores, qui & pubertati proximos, quandoque ultimum supplicio afficit: ergo credibile non est, quod magos, qui Deum abjurant, blasphemant, Diabolum adorant, ei se devovent &c. velit exemptos à poena ordinaria magorum, licet nemini nocuerint.

TITU